

Մանգրամի Էֆեսոս

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԷ ՎԷ ՄԵՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՍԷՆԷ

1866 ՅՈՒՆԻՍ 9 ԲԷՆՉԵՄՊԻՆ

ՆՈՒՄԵՐՈ 73

Մանգրամի Էֆեսոս հասցեատու 6 եանի սենեակ 300
ձիւսիւ վերիւիւ, սենեակ գրաւելի, բաւական փարապառտաւի
իշխան օրարագ, 200 զէ" օրու, ալիքը ալիքը 100 զէ" օրա-
նագ, վե նիւսիւսի տաւի 50 ար փարապառտաւի ծաւալ տրի:

Իլանալիքն պէտքեր սա Երբ իշխ, պի-
րինձի տեֆատա 5, իբի ձի տեֆատա 2,
վե իւշիւնձիւ վե սալիք տեֆատա 1
եր զուրուշ ալիքնագ տրի:

Մեքթուպ վե սալիք, իսթանպուլու Պաղլէ Գաղուսա-
լարիձիւտե, գաղաղօլիսանէ իւե ճամիի շերիֆ արա եւ-
րինտե քեալին Շապը խանընտա, Կարապետ Յ. Փանոս-
եանին 18 նիւսիւսի օտաւընա կեօնտեբիւեձե տրի:

ԲԷՍՏԻ ԹԷԼԷԿՐԱՖ ՕՍՄԱՆԼԸ ՖՕՆՏՕԼԱՐԸ

Ընտրա, 20 յունիս

Էնտար Ուսուսիւսիւս 25-20
Գաղաղօլիս 26-21

ԻՍԹԱՆԲՈՒԼ ԷՍԶԱՐԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅՅԷ

Յանիս	8	Էն եւլաքաք	50-20
»	»	Էն աշաղը	50-18
»	»	Գաղաղօլիս	50-28
»	9	Ալիքը	50-12

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԽԱՐԻՃԻՅՅԷ

Խնսան զայիւրի պիւլեմէզ, լաքին օլա-
ճագ պիր շէյ իւլեբինէ հէր քէս տիւ-
շեւիւս, պաղը տեղիւրէ իսթինատէն,
քէնտի գըյասընճա պիր շէյ իսթիլատ
իսթիլի հալտե, տիլեբինին տաւի
պաղա տեղիւրէ պինտէն, զըտորըն իտ-
տաւ իտեպիլտիլէրի, իւրգաթը ճիհան-
տան թա պու կիւնէ գատար կեօրիւլէ
կէլիւ տիր. վե ինսան ինսանըգտան չը-
գարաղ պաղա մախուղ հէյեթի քէսպ
իսթմեթիլէ, տիւնեանըն սօնուսա գա-
տար տաւի պէօլէ կիտեձէ տիր:

Էհէր տիւնեանտէ Էֆեսոս սէրպէս-
թիլեթի օլմասա, աւլա մէձիս վե միւ-
ճատէլէ վե միւղաքէրէ լոգըմ կէլմէյիւ,
հէր տեղիւրէ, հէր միլլէթի, վե պէլքի-
տե քեալիլէյի տեղիւրէ վե միլլէթ-
լէրի, եալընը պիր ատէմին ազլ ու ֆիլ-
րի իտարէ իլլեմէյի իտի. եօլսա, պիր
մաստէ հաղընտա պիր դաշ Էֆեսոս
զուհուրա կէլտիլինտէ, անճագ պիրիս-
նին իճրաթը կեօրիւլիւս, տիլեբինին
շեւիւլէձէ կի շեւիւլէտէն միւսթաղի
տիր:

Հալալ իլլէ առալիլի հալին իւղաթը մէ-
սէլէսի, քեալիլէյի երպասը միւսթաղա-

այը մէշղուլ իլլեմիլ, վե Էֆեսոս ի-
րիլէ թագսիմ օլուսմուշ իտի. շէյլէ քի-
պիր թագըմը, հարպըն օլմասընը գեյատէ
իսթիմալտէն կեօրիւլէրի հալտե, տի-
կէր թագըմը տաւի մուղալիլի օլարագ,
հարպըն իսթիմալին իտարիլինտէ կեօրմէք-
տէ իտի, վե իբի թարաֆ տաւի, պիհու-
տէ եէրտէ լաղըրըն իսթմէյիւ, իլլա սէյ-
լէտիլլէրին նիլէ տեղիւրէ իւլեբինէ իւլ-
նա իլլեմէքտէ իտիլէր:

Պու իբի Էֆեսոսըն տաւի սյնի վա-
ղըթտա իճրաթը կէլմէսի իսթիմալտէն
օլմայըլ, անճագ պիրիսնին իճրաթը կեօ-
րիւլէձէ կի պէտիհի իտի. նաթը քի Էյ-
լէ օլարագ, հարպ օլմաթը Էֆեսոսըն-
տա պուլուսմուշըն քէշիլ չըգըն, վե
սուլհուս պօղըլմաթաճաղը Էֆեսոսըն
շեւիւլէմիւլ տիր:

Պիլ տաւի, նիլէ ալիւ վե մէշհուր
զաթլարըն Էֆեսոսընտա պուլուսմուշըն,
առալիլի հալին իւղաթը իսթիմալինի,
հարպտան գեյատէ կեօրմէքտէ իտիլէ:

Պաղը զաթլար իլլանը հարպ օլուս-
տուղուս կեօրէրէք, կիւյա պիր թագսի-
լաթտա պուլուսմուշըն տուր կիպի,
եւլաղիւմիւլէ վուրմաթտա տրիլար:

Էհէր պիւլլիւս տիւնեա հարպ իհ-
թիմալինի գեյատէ աղըր կեօրմիւլ օլուս-
տա, եալընը պիլ զըտորըն իտաւա իսթ-
միլ օլսա իտիլ տաւի, պիր թագսիլաթ-
տա պուլուսմուշ օլմաղ իտիլ, հալ պու-
քի, տէյիլ պիլ, իլլա չըրաթըն տաւի
սալըմաթա լաղը օլմաթընը նիլէ զաթ-
լար, պիլգէ ըհպէր օլմուշըն տրի:

Հարպը գեյատէ իսթիմալտէն կեօ-
րէնլէրին իւղաթը իլլեթիլլէրի տեղիւրէ
պէյան իսթիլիլի միսթիւլ, սուլհուս
իւղաթընը գեյատէ իսթիմալտէն կեօ-
րէնլէրին տաւի տեղիւրէն հէր նէ գա-
տար շէնտ տեֆա պէյան իլլեմիլ իտիլ-
տէ, հէմ Էֆեսոսընը կիւյա պիր իտ-

թա տրի կիպի սալըլմաթտա օլանլա-
րա պիր ճէվապ օլմագ, վե հէմտէ, պա-
ղը միւլթալալարընտան իսթիլիտէ ի-
տիլմէք իւլըն, պու տէֆա Օթիլիսն Նա-
սիօնալտա օլուսմուշ օլան պիր պահաթ
թէրմէմէ իտիլիլ:

« Պիւլլիւս Էֆեսոս իւլլեթիլտէ,
հարպա գարըն պիր Էսէրի նէֆրէթ ու-
տէ հէթ կեօլիւլմէքտէ օլտուղուստան,
մէֆուսնիլլէթի աղիլմէմիլ մուձիւլ օլ-
մաթտա տրի:

Միւսալահա հաղընտա զուհուրա
կէլմէքտէ օլան շու տուլղու, տօղուսու,
աթըրմընըն շէրէֆ ու իսթիլալը սալը-
մաթա սէղա տրի. շիւնքի պուստան, ճէ-
միլլէթի պէշէրիլլէնին թէղատուլմ
իլլեթիլտէ օլմաթը աշէքեար անլաղըմաթ-
տա տրի. Էվլէթ, շու տուլղու մէտէ-
նիլլէթիլ իլլեթու կիլմէսին տէլալէթ
իլլեթիլտէ տիր. Էսկի պարպալընը կիւստէն
կիւստէ մահվ օլմաթտա օլուս, վե բարլագ
սուրէթտէ պիր ինսանիլլէթ, պիր իւլա-
հաթ, վե պիր սէատէթի հալ աթընըն
քիւշաթիլի կեօրմէքտէյիլ. « Լաքին, ա-
լա գաղաղօլիս ֆիլթու հաթ օլմաթ, վե
հէր թէղատուլմտէ պիր ֆիլթու հաթ
տրի. Զուլմու Էօրֆ գաղմաթընըն,
հաղընլիլլէթ պուլուսմաթ, վե իսթի-
լաղաթ մահվ իտիլմէթիլլէթ, հուլու-
ղու ամմէ մէյտանէ չըղաթագ, վե քէզա-
լիլ մուհաթէպէյէ սէպէպիլլէթ վիլլէն
իտուսալար տէֆ իտիլմէթիլլէթ, սուլհ-
տէնիլլէն շէյ կեօրիւլէմէզ:

« Մուհաթէպէյէ սէպէպիլլէթ վիլլէն
իտուսալար, եէնի Էֆեսոսըն իլլե միւ-
լէմմա, վե էնիլարը հաղընլիլլէթ իլլե
միւսնէվլէր օլան Էհալիլէր պէյնիլտէ,
Էսկի օլիլթիլլէթ մէպտէլլէրին հըֆիլ ու-
վիլլէթիլլէթ, վե հուլուղու ըհպալանի
իլլե հուլուղու Էհալի պէյնիլտէ տէր-
քեար օլան զըտուլլէթ, վե Էֆեսոս միւ-

լէթիւնիս հիւքմտարարը մէնճաւթ լաւ
ընեն, երկրորդ դատար նոգթատա աւա
յիմա պիւր պիւրէրիւնէ վուրուշմարնան
նէշէթ իթմէքտէ տիր :

« Ումուճա ալիտ օլան մատտէլէր
տէն պաղըլարա մախսուս օլան մատտէ
լէրէ ինիլիքտէ, վէ հուգուգու րէպ
պանի իտտարնա կէզմէքտէ օլան հիւ
քիւմէթլէրին, Էլթոպանն հալին տայիւր
օլան ահմաւմէլէր թէթիւ իտիլիք
տէ, վէ շինարի օրթալըլը եաղըպ քիւլ
իթմէքտէ օլան դըրիգա միւթալա օ
լունտուգա, աշիքեար սուրէթտէ ան
լաշըմագա տար քի, պու Ֆէնալըլա
ըն քեաթիէթիին իտմուրուճա մայա,
պաշըլմա 1815 սէնէսի ահմաւմէսի օլ
մագա տար :

« Էլլէթ, օլ վաղըթքի էքիլէն թօ
հուճարըն մահաւ լուճու պու կիւն պիւ
մէքտէթ :

« Մէգքիւր Սէնթ-Ալիան տիպու
մաթարըն էջլէ պիւ Բրուսիա թէրթիոյ
իթմիլէր տիր քի, խէյալի բօլթիլգապ
անճագ իքի լուղէթտէն իպարէթ պու
լուճալա տար, եանի, եէնմէք վէ
իլհագ իթմէք, վէ թանգիւմ իյէթիլէրի
Ալմանեա էօյլէ պիւ Ալմանեա տար քի,
քէնտի հալէրինտէն, պիլգաթ Ալման
եալըլար տալիս ութմանագա օլու պ, վէ
պիւր հէյէթի թիւթ քէպ իտէպիլմէսի
չին խէ, Էլթոպա մուվագէնէսին տիւթ
իւթ օլմար լաղըմ կէլմէքտէտիր, թէշ
քի իթալիլէրի Ֆրանսա իտէ, մուհագ
գար, մագթու, վէ նա հօշուա պիւր
հարտէ պուլունմագա օլու պ, վէ եար
տըլարը իթալեա քէնտույի անճագ սի
լահա սաթըն ալապիլմիլ տիր, վէ քէնտի
թէթիլլէրի ինի պուլուգ իչին տալիս,
հարպա միւրաճաթա մէճուր պու
լունմագա տար, վէ թանգիւմ իյէթիլ
լէրի Ալթըրիա, մէմալիլիին էհալլէրի
միւթիլլէրի Շինարտէն միւրէթթէպ
օլուգուճա, անճագ քէնտի թէպա
ալարընը պըղըլարապ տուրապիլմէք
տէ տիր, վէհասըլ, Էէհիսթանը ուղ
րունա գուրպան իտէրէք էջլէ պիւ Բու
սիա թէշքիլ իթմիլէր տիր քի, պու
կիւնքի կիւն պիւթիւն Էլթոպալը գօր
գուլմագա տար :

« Իլթէ Էլթոպալը պու հալտէ տիր,
վէ պուլունտան նէշէթ իտէր քի, սու
հա, վէ էգ ճան ու տիլ աղըլ իթալի
կիլիգ դալի սուրէթտէ պիւ սուլհա մա
լիք օլմագ իչին, պաշգա պիւր չարէ պու
լունմագա, իլա պապիլլէթիլլէր վէ ա
տէմի հագգանիլլէթ էտէրի օլան մէգ
քիւր էպիլլէրին եէր իլէ եէքան իտիւ
մէսի իլթիլլա իթմէքտէ տիր, տիլմէք
տիր քի, պու խուսուս իճրալէ կէլմէ
տիրքէ, հարպ աթէթիլտէն գուրթու
մագըլըլ ի միտ իթմէք, ատէթա պիւր
շաշըլմէք տար :

« Էլէր գօնճէրանս թէճէմիլ իտիւ
տէ, միւրապը հուսուլին մուվագթագ
օլապիլլէր իտի, պիւր դաշ ապրտան պէ
րու տիպլումթըլըն միւլէստէր օլմա
տըլը պիւր Ֆիլի, պիւր դաշ հաթթա
միւրտէթիլտէ իճրա իտէպիլմիլ օլու
ղունտան, մէտէնիլլէթէ պիւլլէք պիւր
խրտմէթ իթմիլ օլմագ իտի, Էաքին,
մէկէրչի, սիլահա տալումիլ վէ պիւթա
րաթ դալմըլ օլան, վէ հէմ հաթթիլլէր վէ
հէմտէ միւրտալիլք պըթաթըլա եէշիլ
թալալէզանըն պաշըլտա օլմուրաճագ օ
լան հիւքմտարըլըն, մէգքիւր մէսէլլէր
հալ իտէպիլլէրի մէմուլտէն մի տիր :

« Ֆրանսա իմրէթթօրու հաղըթ
լէրի թարաթընտան պու կիւնէրտէ խա
րիճիլէ վէքիլ Մ. Տըրուէն աղ Էլիսի
թագաթիլ օլունտուգա սօնրա, տալի
լէր վէքիլ Մ. Բուէր մարիլլէրիլլէ
Գալանի մէճիլլտէ օղունտան լալիհալը
պու տէթա քեաթիլլէր թէրմէթ իտէրիլ :

Փարիստէ թիւլլէրի սէրալընտա,
11 յունիս 1866 :

« Մօնսիէօ, պիւր գօնճէրանս թէճէմ
միւլ իլէ, հուսուլէ կէլմէսի աղըլ օ
լունտան միւրալահա իւթիլլէրի մահվ օ
մուլ կիլի պուլունտուգուճա, ալի
վէլլէ էճնէպիլլէր նէղալտէ պուլունտան
վէքիլլէրիլլէր պիւր պէյանամէ իրա
լէր, քէնտի հիւքիւմէթիլլէր նէ էթ
քէնտա պուլունտուգուճա, վէ պու
հուրի ինթիլմալտէն պուլունտան վագա
ալարտա, նէ եօլտա հարէթթ իտիւ
վէ նէ թարիլ թուլմագըլըն, Էլթոպա
մէճիլլէրիլլէր պիլլիլլէրիլլէրի ճալիլ կէթ
միւլլէմ տիր :

« Պիլլիլ պու պէյանամէմիլտէն, բօ
լիլլէրիլլէրիլլէր նէ վատիտէ օլմագըլ րա
նա սուրէթտէ անլաշըլմագ տար :

« Էլէր գօնճէրանս վուգու պուլուն
օլա իտի, մալլումուճուլ տուր քի, օլ
վագըլթ աղըլ իտան գուլունտագըլըն
աշիքեար իտի, Օլ վագըլթ, թարաթըմ
տան, Էլթոպանըն մուվագէնէսի պօղըլ
մաղըլմա, զիյատէ ալաղիլլէր մալիք օլ
մագըլլէր էթքէրընտա պուլունտագըլը
րտա իտէճէկիլլէր, ալլէն պէյան իտէ
ճէր իտիլլէր (չօգ իլի, չօգ իլի) : Հա
ղըլթէն, պիւր մուագըլմա տէվէթիլ
մէնճաթաթը մախսուստէս իտիլլէր իչին,
Էլթոպանըն իտիլլէրըն եէնիլլէր թան
ղիլլէր լաղըմ կէլիլ, վէ էկէր սիլոպաշ
օլան նահիլլէր, սէրպէսթմէ, վէ քէն
տի հիւսնի իլղալարըլա օլուգու հալ
տէ, Ֆրանսա իլհագ զըլլմագ ար
ղուսիլտէ պուլունտագըլմա, սիլոպա
լըլըլըն թալիս իտիլլէրիլլէր տիւլլէր
իլլէ (իէքըրտէն լուհսին ալեաթթիլ
լի) :

« Պուլար օլմագըլը թագաթիլտէ,

միլլէթ ու իտիլլէրիլլէր լէլլէրիլլէր քէ
մալը հիւքմէթ իտէրէք, գօմճուճուլ
տէվէթլէր իլէ իտիլլէր իլղըն պուլուն
մագըլըլ, զիյատէ ալաղիլլէր մալիք օլմագ
լըլա թէրմիլ իթմէքիլլէր տահա զիյատէ
էլլէա թուլուլ, վէ մէմալիլլէր շա
նընտան ատա իտէրիլլէր (Չօգ իլի, չօգ
իլի) :

« Պու տուլլըլարը գալլիլտէ հիսս
իթմէքտէ օլու պ, վէ նիլլէթիլլէր անճագ
սուլհուն հըթը ու վիլլէրիլլէր իպա
ռէթ օլուգուճա, մուլարըլ պուլուն
նան թարաթէյնէ պարըլ թէքիլլէր էլլէմէք
իլղըն, Ինիլլէրիլլէր իլէ Բուսիլլէր օլ
պապտէ տալլէթ իլլէմիլ իտիլլէր :

« Էլթոպանըն իթմիլլէր գալլիլ իլլէն,
եալըլըլ պիլթարաթ տէվէթլէր պէյին
տէ տէքեար օլան հիւսնի իթիլլէր քէ
թալլէթ իտէճէք տիր, (թահսին ալեա
մէթլէրի) : Մէգքիւր տէվէթլէր, գօն
ճէրանտա անճագ թէտալիլլէր պու
լունտան մէսէլլէրտէն պահա իտիլլէր
գարա վիլլէրէք, քէնտիլլէրիլլէր պէյալլէթ
տէրէճէթ պիլ թարաթ օլուգըլարըն իս
պաթ իթմիլ իտիլլէր : Մէգքիւր մէսէլլէ
լէրին հալլի իլլէն, սէրպէսթմէ հագգ
լարընտա պահա կիլիլլէրիլլէր, տիպլումթ
լըլ քէրտէսի թահթընտան գուլթարը
մար, վէ կէրէք հիւքմտարըլըն, վէ
կէրէք էհալլէրիլլէր շէրէ մուվագթ օլան
արղըլարընտ իտիլլէր քեաթիլլէր իտիլլէր
քեաթի տիր գանն իթմէքտէ իտիլլէր, (չօգ
իլի, չօգ իլի) :

« Միւնաղաւեա իւլ շէյ սէպէպ օլ
մուլ տուր :

« Բրուսիանըն ճըրաթիլլէր հուսու
տուն իլլէն թէնա թանգիլլէր իտիլլէր օլմագըլ :

« Ալմանեանըն, քէնտի ումուլիլլէր
թիլլէր պարընա, տահա զիյատէ մուվագթը
սուրէթտէ, բօլթիլլէր Էլթոպա կէնի պիլլէր
գամաթ իտիլլէր :

« Իթալիանըն իտիլլէրիլլէր իլլէր մի
լլէրիլլէր թէէմիլ գըլընմար էլլէրիլլէր
կէթի :

« Վագա, պիլթարաթ տէվէթլէ
րին, մէմալիլլէր տայիլլէր ումուլլէր տալի
լլէրիլլէր միւրտալլէր իթմէքիլլէր սէլա
հիլլէրիլլէր եօղուլ, Ֆագաթ, Ալմանեա
Գնէթտէրաթիլլէր թէշքիլլէր մուա
վէնէթ իթմիլ օլան տէվէթլէրին, միւ
րա օլունտան թէպէտալլէր, Էլթ
թոպանըն շիլալլէրիլլէր թօղանըլ պիւր քէ
շէսի օլու պ օլմագըլըն թէթիլլէր
հագգըլար վար տար :

« Պիլլէր պիլ քէնտի թարաթըլլէր
տան, Ալմանեանըն իլլէրիլլէր տէվէթլէրիլլէր
նին, տահա զիյատէ պիլ էմիլ իթթիլ
հատ քէյտա իտիլլէր, վէ տահա զիյատէ
քէպիլ գուլլէթ վէ էհէմիլլէր իլ
լէմէսին աղըլ իտիլլէր (թահսին ալեա
մէթլէրի) : վէ Բրուսիանըն Շիլալլէր թա

Պատգը-Այլ թարգմանաւ Սահմա-
նադրութիւնուն թառիլ ու թէսլիյէ-
սի, պիտի գոմիսինան իհալէ պոլլու-
տուդու կիւնկէր, ապ Վաղըթ զըմբնտս
իքմալ խախէրէք, թէքլարէն մէվզըի իճ-
րայէ գոնու լաճապը թէվսթուրէն սէոյ-
լէնիլիլ, վէ հէր քէս, հիշ տէյիլ իսե-
օլ իւմիս իլէ թէսէլի պուլմուշ խախ Հա-
պու քի, շիւմիլիէ գատար շու իճրա կէօ-
րիւլէմ տիքտէն պաշգա, սալա լաֆը
տախի կէշմէքտէ օլմատլղընտան, վէ պի-
տրալըդ մէգքիւր գոմիսիօնուն աղալա-
րընտան պիլիսի օլան Սէրլիէէն էֆէն

տինին տիշարը կիթախի, վէ Տատեան Յովհաննէս պէյին տախի, հէրնէ սէպէպէ մէպին իսէ իսթիֆա իյէտիկի իշտիլ միշ պուլունտուղունտան, չօղար, աճէ պա, իւշ սյ տէտիլէրի, էվէլէր տէֆա քի կիպի իքի սէնէ սիւրիւքէնէճէքմիտի տէյի սույի զաննա զահիպ օլմանեա պաշ լամըշար իտի. Ֆադաթ, հէնուզ արա տան չօգ վադըթ կէշմիշ օլմատըղնտան, պիւրազ վադըթ տահա թահամիւլ իթ մէքիլի միւննապ կէօրմիւշէր իտի.

Բաթրիքիսանէտէքի մուվադդաթ հէյ. եէթ, էսապի պիւր շէյ եաբամայրալ, վէ զաթէն մէսալիհի միլէթ իսէ միւլէվէն վէ բէսիմանտէ պիւր հալտէ պուլունտուղունտան, խուսուսիյէ թաշալարըն հալէրի կիթաիքճէ ֆէնալաշմըշ օլուպ, վէ Սահմանադրական մէճիլէր թայեին զըլնմատըղճա, լայըղըլա հիշ պիւր իշէ պադըլմայաճաղնտան, վէ Սէրվիշէն է ֆէնտի տախի տիշարտան ափտէթ իթմիշ պուլունտուղունտան, թէքրարէն հէր քէս, վէ խուսուսիյէ թաշալարը, աճէպա Սահմանադրութիւն նէ օլտու վէ նէ օլաճադ տըր տէյէրէք պիլտէն սիւալ իթմէյէ, վէ «պիլմէյիդ» ճէվապընը ալ մանա պաշալարըն իտի.

Պիլիմ «պիլմէյիդ» ճէվապընը, վազաա էհալի թարաֆընտան թայեիլ օլունմագտա իտի, չիւնքի, միլէթճէ մէմուրիյէթիմիլ անճադ Սահմանադրութիւնուն մուհաֆազաթ օլուպ, վէ օլ պապտէ սրբազան պատրիարք հայր իլէ պիլիքտէ «Ե» տախի իթմիշ պուլունտուղունտան, մէքիլէր ճէվապը վիւմէք պիլգէ եադըլմազ իտի. լաքին, չիւնքի, պիլտէն դուվէթիլէր, պիլգիմ պէրէյէճէմիլ պիւր մուգատտէս է մանէթի, էլիմիլտէն ալմըշ օլտուգտան պաշա, ուճուսու տախի կէօթէրմէ մէքտէ իտիլէր.

Էլէր եալընըզ պիլգ, մէքիլէր մէսուլէյէթին թահթընտա պուլունտուղունտա իտիք, պազըլարըն սէյէտիկի կիպի, «Ե»-դըն-թընդու գապուլ իտէրէք, տիւշարը խէճալէթ օլմանա մէճպուր օլուր իտիք. լաքին, պէրէքեաթ վէրսին քի, պիլտէն պաշա 99 նէֆէր տահա Երես փոխան էֆէնտիլէր, վէ պիլտէ իւք «Ե»-... իթմիշ օլան սրբազան պատրիարք հայր տախի պիլգիմ իլէ պիլիքտէ պուլունտուղունտան պաշա, եալընըզ պիլգ, վազմին տէ, վալիֆէմիլտէն պուլունտան ճէվապը վիւրէրէք, հիշ տէյիլ իսէ թարիս նէգտինտէ օլտուն թէ պիլիյէյի վիմէթ իթմիշ վէ զամիլիմիլ բահաթ իթմիլիլ իտիլէր.

Պու կիւնէրտէ Սահմանադրութիւնուն էլլէմիլէթի գեյատէսիլլէ հիսս իտիլմէյէ, վէ էսիլ արդուլէր ույանմանա պաշալարընտան, մէքիլէր գոմիսիօնուն պիւր ան էվէլ շու մէմուրիյէթին ի-

ֆայէ հիմմէթ իյէմէսինի իսթար իյէմէմիլի պազըլար թարաֆընդա ըէճա իյէտիքտէն պաշա, թաշալար զաթըն պիլիսի տախի, շու աթիաթի պահալն տէրճիլի իլթիմաս իյէմիշ օլտուղունտան, այնէն տէրճ իտէրիլ.

— . . . Խմբագիր Մանգուլէյի Էֆբեար ազգօգուտ լրագրոյ.

Կ. Պոլիս յունիս 8, 1866

Շատ կը ցաւիմ ինչպէս ամեն զգայուն Հայեր, տեսնելով որ ժամանակէ մը ի վեր աղգային գործերը խորին լուծեան ներքեւ մնացած են. եթէ երբեմն լուծած են ձայներ, բայց ո՞ր դիտէ անկարելիութեամբ մը արդեօ՞ք մեկէն, մարած են. Ամեն Հայ կըսպասէ կանոնադրութեան մը կամ լաւ եւս աղգային բարեկարգութեան մը. Պոլսոյ աղգայինք՝ աղգային գործոց այս աստիճան դանդաղութեանը՝ իբր խօսակցութեան եւ դրօշմանց հիւթ մը սեւլած են, իսկ Հայաստանի Հայերը կը հառաչեն այս լուծեան վրայ, եւ նպաստ, օգնութիւն կաղերսեն պատրիարքարանի դռներէն, բայց ի դուր, թշուա՞ռ վիճակ, արդեօք Հայ աղիին ճակատագի՞րն է այսպէս փոխանակ յառաջագէմ նկրտելու՝ յետոյ յետոյ ընկրկիլ. ամեն Հայ թուրքակի պէս եւ ոչ մարդկօրէն խօսք մը միշտ կը յիշէ, «ամեն յառաջագիմութիւն մէկ մէկ խոչնդոտներ ունի» բայց մինչեւ երբ, այս խոչնդոտները միշտ Հայուն քայլերուն կը դպին, 6 տարիէ կը քայլենք, արահետ պողոտայի մը մէկ գուլըն չի հասնիք, ուրիշ աղգեր այդ խոչնդոտները առաթուր կը կործանեն. բայց ո՞ր դիտէ՝ Հայր իր քայլերուն մէջ չնչասպառ կը մնայ. Ոչ, ոչ, ասոնք ամենքն ալ օղային խօսքեր են, այլ այս թշուառութիւնները կը ծագին միշտ թմբուրէնէ, անտարբերութենէ՝ եւ կամ լաւ եւս ազիտութենէ, որոնք են պատրիարքարանը գահերեց ըլլողները, անոնք, որոնցմէ շատերը Հայաստանի վրայ եւ ոչ աղօտ տեղեկութիւն մ'ունին, եթէ կանադամահուտ ոմանք, անոնք ալ ո գիտէ՝ ինչ ոգուվանտարքեր կեցած են. Խեղճ Հայաստանցիք իրենց կեղեքանաց ամոքում կը խնդրեն. Ի՞նչ գիտեն ասոնք, միթէ, ցաւ, վիշտ, տառապա՞նք, ո՞չ, այլ միայն հանգստութիւն եւ փառաւոր գահերեցութիւն, վասնզի Հայաստանի մէջ չեն, եթէ հայաստանցոց թշուառ վիճակին նկարագիրը գրաւոր կերպով իրենց աչաց առջին ներկայանայ, անգամ մը գրութիւնը ընթերցած ատեն չեն երեւակայեր իբր ականատես՝ թէ ո՞րչափ դառն են իրենց կրածները, արդ այսպիսի անտարբերութիւն ինչ կը յուսացուի. Պոլսոյ Հայր թող իր դրօշմանցը նիւթ ընէ աղգային գործերը, եւ Հայաստանցիք ալ թող ողբանու լան... ցաւալի կառավարութիւն.

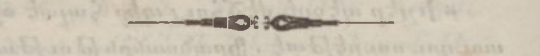
Հոս Հայաստանցի մը իր յոյսերը բոլորովին կտրած Պատրիարքարանէն՝ ահա այս գըրութեամբ արտասուելից կը վազէ Բարձրագոյն Դրան օգնութեանը, աղերսելով թէ ո՞մեր վնասիառ եւ բարերար Թագաւոր, խնայէ Հայոց ամենաթշուառ վիճակին, կամ ասո՞ւն այս տուած չնորհք, եւ կամ քու սովորական գը-

թութեամբդ դարման մը պարգեւէ Հայոց ներկայ վիճակին.

Աղգասէր խմբագիր, կը խնդրեմ որ տեղի մը շնորհէք Ձեր ազգօգուտ թերթին մէջ, այս կարեւոր աղերսանացը՝ որուն կատարմանը անհամբեր կըսպասէ.

— Փաղար-Եէնի-քէյիլ թարաֆընտան ալարընըզ պիլ խապէրէ նազարէն, Լէֆթէր իլէ զապթիյէր վուրու շմուշար, վէ հայտուտարտան իւշ, վէ զապթիյէրտէն տէօրթ նէֆէրի եարալտն տըղտան պաշա, հայտուտար պէօճէք լէրտէն կէօթիւրիլ քիլիլ իւշ նէֆէր Հայլարտան իքիսինի օ գալլատա քէսիպ, վէ Փալիս օղու Գիլիգորու գոյ վէրմիշէր տիւր. Աւա՛, վէրէյաիտէ շուֆէնա խապէր եանլըշ չըգայտը.

— Պունտան իքի սէնէ դատար մուգատտէմ Սիլվիլիտէ բօթաթեր վուրան հայտուտարտան պիլիլի, բազար էրթէսի սապահլայըն ֆէօթիւ պաշնտա սալպ խիլիլպ, վէ լէֆիլլէրինտէն իրիսինի տախի, օրատա սալպ խիլիլէք իւզրէ Սիլվիլիյէ կէստըրիլիլի էվադը հաւ վատիստէ միւրադգամ տըր.

ԽԱՎԵԱՐ ԽԱՆԻ
ՊՕՐՍԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿԸ
ԵՒ ՀՈՆ
ՇԱՏ ՍՏԱԿ ՎԱՍԿԵԼՈՒՆ ԴԻԻՐԻՆ ԿԵՐՊԸ
ԳՐԵՑ

ՍԱՐՐԱՅ ԱՄԲԱԿՈՒՄ
Պու քիւշիւք ըրտալէ ալէվոտըրըն հալ վէ հէյէթ լէրինտէն պահա իթմէքտէ օլտուղունտան, խուսուսիյէ շու իլլէթէ միւլպթէլա օլանլար իւշն օգունմանա շահան տըր.

Մէքիլէր ըրտալէճիք Տիվան-Եօլունտա 34 նիւմէրօլու մաղազատա, վէ Ուզուն-չարչըտա 400 նիւմէրօլու Փարիզ-գրատուլունտա, վէ քեաֆֆէյի Հայ քիլթալըլարտա, 3 էր դուրու շա սաթըլմաղտա տըր.

Իւսկիւտարտա Իճատիյէ վէ Թօթ խանէլ-օղու տէնիլէն թարաֆըլարտա պուլունտան սաթըլըզ արտալարտան եէր ալմադ թալէպիլտէ օլանլարըն, Պիլիլէք Եէնի խոնըն Եօղարքի գարուսու տէրու նինտէ վազը, 3 նիւմէրօլու օտատա Պարտիգպանեան Պ. Գիլիգոր իլէ կէօրիւշմէլէրի, վէ քէգալիք էվ սաթմադ վէ սաթըն ալմադ իսթէյէլէրին տախի մէրդու մա միւրաճաթ իթմէլէրի իլան օլուսուր.

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ
ԼԷՎԱՆԹ ՀԵՐԱԼՏԵՐ ԹԱՊԻԱՆԵՍԻՆԵ
ԳԵՑ-Օ.ԼՈՒՍԱ ՅՈՂՈՒ ԵՈՒՍԱ, ՅՈՒՍԻՍԱ ԱԳՈՒՍԱ
ԳՐԱՏԵՐԼԵՐ ԳԱՐԵԼԵՐՍԱ ՆԻՍԵՐՈ 519.